

тѣхъ едно кило рѣжъ, както можеше да купе ако да нѣмаше господаринъ, но по малко. Иоще е по злѣ за работника, ако храната са донася отдалечъ. Тогава ето какво ще стане: чокоина ще продаде на търговеца храната си по 25 гр. кило. Този послѣдния ще заплати за прѣнасянието ѝ по 2 грошове на кило; значе храната ще стане по 27 гр. кило. Търговеца нѣма да разнося храната по фабрицитѣ, за това има по малки търговчета; той ще до нѣсе въ главния градъ или на панаиря храната си и тукъ ще продаде кило ѝ вече не по 25 гр. а, да кажемъ, по 30, защото той прави търговия за печалба. Отъ него ще ѝ купѣтъ малкитѣ търговчета и ще ѝ продаватъ на фабрицитѣ по 35 грошове. И работата излѣзва, че за чифтъ обуца вече нѣма да земешъ кило рѣжъ, а по малко, макаръ че тѣ сѣ изработени сѣ еднакавъ трудъ. Ако отъ чокоинтѣ купувахъ храна не търговцитѣ а употребителитѣ ѝ, то кило щѣше да имъ стане тѣкмо по 27 грошове, — 25 гр. на чокоина и 2 гр. за прѣнасянието ѝ, — 8 гр. на кило щѣха да останатъ въ джеба на работника, а сега тѣ сѣ отишле въ джеба на търговеца.

Има нѣкои си стоки, които давтъ по много печалба отъ тѣзи за които до сега сме говорили. За примѣръ, ний ще поменемъ — драгоцѣннитѣ камани, напр. елмаза. Макаръ че добиванието имъ изисква малко трудъ, но цѣната имъ е много голѣма. Това става отъ това, че тѣзи камани сѣ малко, а пѣкъ да ги имѣтъ, желаятъ много хора. Сѣки желай да са покаже, че той е богатъ, и за това си купува елмази. Ако тѣ можеха да са правѣтъ толкова колкото искашъ, както, напр. сукното или чита, то и цѣната имъ щѣше да са опрѣдѣля така както на сукното или чита, т. е. щѣше да бѣде равна на разноскитѣ за изработванието имъ наедно сѣ печалбата. Но понеже тѣ немогатъ да са правѣтъ по щѣнието ни, — защото потрѣбенъ е случай за да са намѣрѣтъ, —